

กลยุทธ์การบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลระดับ
ประถมศึกษาสู่ความเป็นเลิศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา*

MANAGEMENT STRATEGIES FOR ONE TAMBON ONE SCHOOL
TOWARDS EXCELLENCE OF PRIMARY SCHOOLS, PHRA NAKHORN SI
AYUTTHAYA PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE

อริสา อารมณชื่น

Arisa Aromchuen

ภารดี อนันต์นาวิ

. Paradee Anannawee

มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

North Bangkok University, Thailand

มนสิข สิริสมบุญ

Monasit Sittisomboon

มหาวิทยาลัยนเรศวร

Naresuan University, Thailand

E-mail: gigigaga.arom@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลฯ 2) สร้างและประเมินกลยุทธ์ฯ 3) ทดลองใช้และประเมินกลยุทธ์ฯ ใช้วิธีวิจัยแบบผสมผสานเชิงปริมาณและคุณภาพ โดยดำเนินการวิจัย ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลฯ โดยใช้แบบสอบถาม ผู้บริหารสถานศึกษาและหัวหน้าฝ่ายวิชาการ จำนวน 250 คน และศึกษาแนวทางการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลฯ โดยสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน ขั้นตอนที่ 2 สร้างกลยุทธ์ฯ และตรวจสอบความเหมาะสมและความถูกต้อง โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้และประเมินกลยุทธ์ฯ โดยทดลองใช้ที่โรงเรียนวัดอินทกัลยา และประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ โดยผู้บริหารสถานศึกษาและหัวหน้าฝ่ายวิชาการ จำนวน 30 โรงเรียน โดยใช้แบบประเมิน สถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลฯ

ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก และได้แนวทางการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล 4 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณภาพผู้เรียน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการบริหารจัดการ และด้านบุคลากร 2) กลยุทธ์การบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล มี 2 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ การบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล มี 4 ด้าน และกลยุทธ์การบริหารจัดการ มี 5 กลยุทธ์ ได้แก่ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม การกำหนดทิศทางขององค์กร การกำหนดกลยุทธ์ การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ และการควบคุมและประเมิน 3) ผลการทดลองใช้และการประเมินกลยุทธ์ฯ โดยภาพรวม พบว่า มีความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: กลยุทธ์, การบริหารจัดการ, ความเป็นเลิศ, โรงเรียนคุณภาพประจำตำบล

Abstract

The Objectives of this research article were to: study the condition and management guidelines of One Tambon One School towards excellence of primary schools and to establish and assess management strategies, and experiment and evaluate management strategies by using mixed-method research: quantitative and qualitative research that consisted of 3 steps: 1) to study the condition management of One Tambon One School towards excellence of primary schools, by using a questionnaire from the sample of 250 school administrators and heads of academic departments and to study the management guidelines for One Tambon One School towards excellence of primary schools by interviewing 9 experts. 2) Create management strategies for One Tambon One School towards excellence of primary schools and check the quality, suitability, and correctness by 5 experts. 3) Experiment and evaluation of management strategies for One Tambon One School towards excellence of primary schools at Watinkanlaya School and assessing the feasibility and usefulness by school administrators and heads of academic departments that the number of was 30 schools by using the assessment form. The statistics used to analyze the data were Mean, Standard Deviation, and content analysis. The research results were as follows: 1) Overall, the condition management of One Tambon One School towards excellence of primary schools, Phra Nakhorn Si Ayutthaya Primary Educational Service Area Office was at a high level, and the management guidelines for One Tambon One School towards excellence of primary schools consisted of 4 components: learner quality, instructional

management, management, and personnel 2) Management strategies for One Tambon One School towards excellence of primary schools has 2 main components: the management of One Tambon One School towards excellence of primary schools have 4 aspects and management strategies have 5 strategies: the environment analysis, identifying organization direction, identifying strategies, applying strategies, evaluation and control that overall, it found that the suitability and accuracy were at a high level. 3) Overall, the result of the experiment and evaluation of One Tambon One School towards excellence of primary schools was a possibility and a benefit at a high level.

Keywords: Strategy, Management, an excellence, One Tambon One School

บทนำ

ความท้าทายที่เป็นพลวัตของโลกศตวรรษที่ 21 ทั้งในส่วนที่เป็นแรงกดดันภายนอก ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงของบริบทเศรษฐกิจและสังคมโลก อันเนื่องจากการปฏิวัติดิจิทัล (Digital Revolution) การเปลี่ยนแปลงสู่อุตสาหกรรม 4.0 (The Fourth Industrial Revolution) การดำเนินงานเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ 2573 (Sustainable Development Goals: SDGs 2030) ที่ประเทศไทยได้ให้สัตยาบัน รวมทั้งผลกระทบของการเป็นประชาคมอาเซียน และความต้องการกำลังคนที่มีทักษะในศตวรรษที่ 21 ประกอบกับแรงกดดันจากภายในประเทศจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่ส่งผลให้ประเทศเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ในอนาคตอันใกล้ การติดขัดกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลาง เจตคติความเชื่อ ค่านิยม วัฒนธรรม และพฤติกรรมของประชากรที่ปรับเปลี่ยนไปตามกระแสโลกาภิวัตน์ การเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศที่ส่งผลให้ทรัพยากรธรรมชาติถูกทำลายและเสื่อมโทรมอย่างรวดเร็ว รวมทั้งระบบการศึกษาที่ยังมีปัญหามากมายประการ นับตั้งแต่ปัญหาคุณภาพของคนไทยทุกช่วงวัย ปัญหาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับ จุดอ่อนของระบบการศึกษาและการพัฒนาบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ เทคโนโลยี และการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่ยังไม่เหมาะสม ขาดความคล่องตัว ยังมีความเหลื่อมล้ำในด้านโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา รวมทั้งปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรม และการขาดความตระหนักถึงความสำคัญของการมีวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต และการมีจิตสาธารณะของคนไทยส่วนใหญ่ ส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษา ที่ต้องปรับเปลี่ยนให้สนองและรองรับความท้าทายดังกล่าว จึงมีความจำเป็นที่ประเทศไทยต้องปฏิรูปการศึกษา เพื่อให้ระบบการศึกษาเป็นกลไกหลักของการขับเคลื่อนประเทศ ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับใหม่ กรอบยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) และกรอบทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม และกรอบทิศทาง

ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564) เพื่อให้สามารถนำพาประเทศไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ในอีก 20 ปี ข้างหน้า (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

โรงเรียนเป็นองค์กรทางการศึกษาที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาคุณภาพนักเรียน แนวคิดในการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนจึงมีความสำคัญสูงสุดในการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาโรงเรียนในท้องถิ่นชนบท สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการได้จัดตั้งโครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล ตามนโยบายของ พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี “1 ตำบล 1 โรงเรียนคุณภาพ” โดยมุ่งเน้นการพัฒนาโรงเรียนให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานตามบริบทของตนเอง สร้างโอกาสให้นักเรียนในพื้นที่ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำด้านการจัดการศึกษาของประเทศ โดยมีโรงเรียนศูนย์กลางของชุมชนเป็นต้นแบบ สร้างความเชื่อมั่นด้านคุณภาพ นำไปสู่การร่วมกันจัดกิจกรรมทางการศึกษาที่เป็นประโยชน์ เชื่อมโยงความสัมพันธ์กับชุมชนได้อย่างต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพ โดยมีเป้าหมายที่สำคัญ 4 ส่วน ได้แก่ 1) มีโรงเรียนประจำตำบล อย่างน้อยตำบลละ 1 โรงเรียน ที่มีความเข้มแข็งทางวิชาการ มีคุณธรรมจริยธรรม งานอาชีพ และสุขภาพอนามัย ให้บริการการศึกษาแก่นักเรียนและชุมชนอย่างมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน 2) ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา มีความพร้อมในทุกด้าน ทั้งสมรรถนะและศักยภาพในการบริหารจัดการ ตลอดจนมีความคิดสร้างสรรค์นวัตกรรมการเรียนการสอน 3) นักเรียนทุกคนในตำบล ได้รับโอกาสและเข้าถึงการบริการและสวัสดิการทางการศึกษาที่มีคุณภาพ และเป็นธรรม ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา แก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคมในท้องถิ่นชนบท 4) นักเรียนได้รับการพัฒนา ทั้งด้านสติปัญญา ความฉลาดทางอารมณ์ ทักษะคิด และพัฒนาการด้านร่างกายที่เหมาะสมกับช่วงวัย ควบคู่กับการปฏิบัติตามค่านิยม 12 ประการ (สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา, 2562)

การดำเนินงานของโรงเรียนที่อยู่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ 2 ซึ่งรวมไปถึงโรงเรียนในโครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลยังไม่บรรลุตามเป้าหมาย ดังจะเห็นได้จากผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O - NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2561 ระดับประเทศคะแนนเฉลี่ย วิชาวิทยาศาสตร์ 39.93 วิชาคณิตศาสตร์ 37.50 วิชาภาษาไทย 55.90 และวิชาภาษาอังกฤษ 39.24 ในระดับของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1 มีผลคะแนนเฉลี่ย วิชาวิทยาศาสตร์ 38.11 วิชาคณิตศาสตร์ 36.38 วิชาภาษาไทย 54.35 และวิชาภาษาอังกฤษ 35.57 และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 2 มีผลคะแนนเฉลี่ย วิชาวิทยาศาสตร์ 36.92 วิชาคณิตศาสตร์ 33.15 วิชาภาษาไทย 53.13 และวิชาภาษาอังกฤษ 32.69 ซึ่งคะแนนเฉลี่ยของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2 มีคะแนนที่ต่ำกว่าของระดับประเทศ อันเนื่องมาจาก

โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 มีปัญหาส่วนใหญ่มากจากการขาดแคลนครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ไม่ได้มีวิชาเอก ตรงในการปฏิบัติหน้าที่สอนในบางรายวิชาที่สำคัญ นอกจากนี้ยังมาจากการขาดแคลนงบประมาณที่ไม่เพียงพอต่อการจัดหาสื่อและอุปกรณ์ที่เหมาะสมในการจัดการเรียนการสอน จึงทำให้ผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O – NET) มีคะแนนเฉลี่ยทั้ง 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ต่ำกว่าระดับประเทศ (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพระนครศรีอยุธยา, 2562)

จากสภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 ผู้วิจัยจึงทำวิจัย เรื่อง กลยุทธ์การบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลระดับประถมศึกษาสู่ความเป็นเลิศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เพื่อศึกษาสภาพ แนวทาง และกลยุทธ์การบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลระดับประถมศึกษาสู่ความเป็นเลิศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลระดับประถมศึกษาสู่ความเป็นเลิศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา
2. เพื่อสร้างและประเมินกลยุทธ์การบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลระดับประถมศึกษาสู่ความเป็นเลิศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา
3. เพื่อทดลองใช้และประเมินกลยุทธ์การบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลระดับประถมศึกษาสู่ความเป็นเลิศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยกลยุทธ์การบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลระดับประถมศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ผู้วิจัยใช้วิธีวิจัยแบบผสมผสานเชิงปริมาณและคุณภาพ โดยดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลฯ

1. ศึกษาและวิเคราะห์เอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการสู่ความเป็นเลิศ

การวิเคราะห์ความสอดคล้องของแนวคิดการบริหารจัดการสู่ความเป็นเลิศ ผู้วิจัยได้นำแนวคิด ทฤษฎี การบริหารจัดการสู่ความเป็นเลิศ มาวิเคราะห์ สังเคราะห์

ความสอดคล้องขององค์ประกอบการบริหารจัดการสู่ความเป็นเลิศ ซึ่งจะต้องประกอบการบริหารจัดการสู่ความเป็นเลิศ ดังนี้ 1) ด้านคุณภาพผู้เรียน 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านการบริหารจัดการ และ 4) ด้านบุคลากร

ตัวแปรที่ศึกษา คือ องค์ประกอบของกลยุทธ์การบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลฯ

2. ศึกษาข้อมูลเชิงประจักษ์ของสภาพและแนวทางการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลระดับประถมศึกษาสู่ความเป็นเลิศ โดยใช้แบบสอบถาม

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและหัวหน้าฝ่ายวิชาการของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลฯ จำนวน 185 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 370 คน (สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา, 2562)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและหัวหน้าฝ่ายวิชาการของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลระดับประถมศึกษา กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางกำหนดขนาดตัวอย่างของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie, R. V. & Morgan, D. W, 1970) และสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) มีขนาดโรงเรียนเป็นชั้นภูมิ และโรงเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม ได้ 125 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 250 คน

ตัวแปรที่ศึกษา คือ สภาพการบริหารจัดการของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลฯ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยดำเนินการ ดังนี้

2.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลระดับประถมศึกษาสู่ความเป็นเลิศ นำข้อมูลมากำหนดขอบเขตในการสร้างแบบสอบถาม

2.2 สร้างแบบสอบถามและนำร่างแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหาและนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

2.3 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญได้พิจารณาตรวจสอบความสอดคล้องตามนิยามศัพท์เฉพาะโดยการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Item Objective Congruency) ของแบบสอบถามความคิดเห็น เป็นรายข้อและใช้เกณฑ์การคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไปจึงสามารถนำมาใช้เป็นข้อคำถามได้

2.4 นำแบบสอบถามหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำไปทดลองใช้กับผู้บริหารสถานศึกษาหรือหัวหน้าวิชาการของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลระดับประถมศึกษา จำนวน 30 คน ใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sample) (บุญชุม ศรีสะอาด, 2545) ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยและหาความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของแต่ละด้านตามวิธีของครอนบาค (Cronbach, L. J, 1990)

3. สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลฯ จำนวน 9 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน เป็นผู้ที่มามีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษาไม่น้อยกว่า 5 ปี และมีคุณวุฒิทางการศึกษาในระดับปริญญาโทหรือปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา 2) ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน เป็นผู้บริหารการศึกษาตำแหน่งผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาหรือรองผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา มีประสบการณ์ในการบริหารการศึกษาไม่น้อยกว่า 5 ปี และมีคุณวุฒิทางการศึกษาในระดับปริญญาโทหรือปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา 3) ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารจัดการ จำนวน 3 คน อาจารย์มหาวิทยาลัยที่สอนในสาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา คือ แนวทางการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลฯ

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและประเมินกลยุทธ์การบริหารจัดการของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลระดับประถมศึกษาสู่ความเป็นเลิศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา

1. ร่างกลยุทธ์การบริหารจัดการของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลระดับประถมศึกษาสู่ความเป็นเลิศ โดยนำผลการวิเคราะห์เอกสาร การสัมภาษณ์สภาพและแนวทางการบริหารสถานศึกษาในขั้นตอนที่ 1 มาใช้เป็นข้อมูลเพื่อสร้างกลยุทธ์การบริหารจัดการของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลฯ

2. การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน เกี่ยวกับกลยุทธ์การบริหารจัดการของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลฯ โดยใช้การแบบสัมภาษณ์การบริหารจัดการของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลระดับประถมศึกษาสู่ความเป็นเลิศ แล้วนำเป็นข้อมูลเพื่อสร้างกลยุทธ์การบริหารจัดการของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลฯ

3. ตรวจสอบกลยุทธ์ด้วยการประเมินความเหมาะสมและความถูกต้องการบริหารจัดการของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลฯ โดยผู้ทรงวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน โดยเลือกแบบเจาะจง

ตัวแปรที่ศึกษา คือ ความเหมาะสมและความถูกต้องของกลยุทธ์การบริหารจัดการของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลฯ

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้และประเมินกลยุทธ์การบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลระดับประถมศึกษาสู่ความเป็นเลิศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา

ผู้วิจัยดำเนินการโดยนำกลยุทธ์ที่สร้างและตรวจสอบจากขั้นตอนที่ 2 ไปทดลองไปใช้ และประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของกลยุทธ์การบริหารจัดการของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลระดับประถมศึกษาสู่ความเป็นเลิศ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้ การทดลองใช้ ได้แก่ โรงเรียนวัดอินทกัลยา อำเภอบางปะหัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและหัวหน้าฝ่ายวิชาการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล จำนวน 30 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 60 คน เลือกโดยวิธีเจาะจง

ตัวแปรที่ศึกษา คือ ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์กลยุทธ์การบริหารจัดการของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล

ผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง กลยุทธ์การบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลระดับประถมศึกษาสู่ความเป็นเลิศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลระดับประถมศึกษาสู่ความเป็นเลิศ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$) เมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.35$) รองลงมา ได้แก่ ด้านบุคลากร อยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$) ด้านการจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$) และด้านคุณภาพผู้เรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.98$) ตามลำดับ

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติของการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลฯ โดยภาพรวมและรายด้าน

(n = 250)

สภาพการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลระดับ ประถมศึกษาสู่ความเป็นเลิศ	การปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านคุณภาพผู้เรียน	3.98	0.61	มาก
2. ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.24	0.56	มาก
3. ด้านการบริหารจัดการ	4.35	0.59	มาก
4. ด้านบุคลากร	4.29	0.70	มาก
รวม	4.21	0.61	มาก

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลระดับประถมศึกษาสู่ความเป็นเลิศ สรุปได้ดังนี้

1.1 ด้านคุณภาพผู้เรียน สถานศึกษาควรกำหนดเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนที่ชัดเจน ควรมีการจัดทำแผนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่านออก การเขียนได้ การคิดคำนวณ และการใช้ภาษา มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณ์ญาณอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแก้ปัญหา มีความสามารถในการสร้างนวัตกรรมและใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษาเป็นไปตามเป้าหมายหรือสูงกว่าที่สถานศึกษากำหนด มีสุขภาวะร่างกายที่ดีและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่สถานศึกษากำหนด สถานศึกษาต้องมีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เข้มแข็งและเข้าถึง

1.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน สถานศึกษาควรมีการวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษา สนับสนุนให้ครูมีการจัดการเรียนการสอนรูปแบบที่หลากหลาย มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ควรมีการสร้างสื่อ/นวัตกรรมเทคโนโลยีและนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน ครูมีการวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคลเพื่อนำข้อมูลไปจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน มีการนิเทศชั้นเรียนเพื่อครูนำผลการนิเทศมาพัฒนาผู้เรียน และมีการบริหารจัดการห้องเรียนที่มีคุณภาพและเอื้อต่อการเรียนรู้ มีการวัดและประเมินผลของผู้เรียนอย่างเป็นระบบและสอดคล้องกับการเรียนการสอน เน้นที่ผลการเรียนรู้ของผู้เรียน และนำผลมาพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

1.3 ด้านการบริหารจัดการ สถานศึกษาควรมีการกำหนดนโยบายวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายที่ชัดเจน โดยมีการวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษา จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ของสถานศึกษา มีการบริหารแบบมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน คณะครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดทำวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายของสถานศึกษา มีการจัดทำกลยุทธ์ของสถานศึกษา มีการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ และมีระบบการประกันคุณภาพภายในอย่างต่อเนื่อง แบ่งการบริหารงานเป็น 4 ฝ่าย ส่งเสริมให้มีการพัฒนาครูและบุคลากรทางวิชาชีพ สนับสนุนเทคโนโลยีในการบริหารจัดการและการจัดการเรียนการสอนรวมถึงการจัดสรรทรัพยากรทางศึกษาอื่น ๆ ที่จำเป็น สถานศึกษาได้รับการสนับสนุนและมีส่วนร่วมของชุมชนอย่างสม่ำเสมอ

1.4 ด้านบุคลากร ผู้บริหารควรเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงและเป็นผู้นำทางวิชาการ มีทักษะการบริหาร และทักษะการใช้เทคโนโลยี/นวัตกรรม และมีการเสริมแรงจูงใจในการปฏิบัติงานและการสร้างขวัญกำลังใจ สนับสนุนให้ครูและบุคลากรมีความเป็นมืออาชีพ มีการพัฒนาตนเองทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง มีการพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา สนับสนุนการเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนเพื่ออำนวยความสะดวกในการสอนของครู มีการบริหารจัดการให้มีครูครบชั้นเรียนและความพร้อมในการใช้สื่อเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน มีระบบการพัฒนาครูและบุคลากรอย่างต่อเนื่องและอิงผลการปฏิบัติงาน และมีระบบการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร

2. กลยุทธ์การบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลระดับประถมศึกษาสู่ความเป็นเลิศฯ ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบหลัก คือ องค์ประกอบที่ 1 การบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลระดับประถมศึกษาสู่ความเป็นเลิศ มี 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านคุณภาพผู้เรียน 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านการบริหารจัดการ และ 4) ด้านบุคลากร และ องค์ประกอบที่ 2 กลยุทธ์การบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลระดับประถมศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ประกอบด้วย 1) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม 2) การกำหนดทิศทางองค์กร 3) การกำหนดกลยุทธ์ 4) การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ และ 5) การควบคุมและประเมิน สรุปได้ดังนี้

2.1. กลยุทธ์ที่ 1 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม มี 4 ประเด็น คือ 1) แต่งตั้งคณะกรรมการการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา 2) การวิเคราะห์การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน อุปสรรคและโอกาสของสถานศึกษา 3) มีการวางแผนจัดการศึกษาที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน 4) การร่วมกันสรุปข้อมูลเพื่อนำมากำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายของสถานศึกษา

2.2 กลยุทธ์ที่ 2 การกำหนดทิศทางขององค์กร มี 3 ประเด็น คือ 1) นำข้อมูลจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมมากำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายของสถานศึกษา 2) มีการประชุม วางแผนร่วมกัน เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายของสถานศึกษาให้ชัดเจน 3) ประกาศวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายของสถานศึกษาที่ได้กำหนดแล้วต่อผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาทราบ

2.3 กลยุทธ์ที่ 3 การกำหนดกลยุทธ์ มี 4 ด้าน ได้แก่

2.3.1 ด้านคุณภาพผู้เรียน มี 11 ประเด็น คือ 1) สถานศึกษากำหนดเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนที่ชัดเจน 2) ส่งเสริมผู้เรียนให้มีความสามารถในการอ่านออก การเขียนได้ 3) ส่งเสริมผู้เรียนให้มีความสามารถในการคิดคำนวณ 4) พัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการใช้ภาษา 5) ส่งเสริมผู้เรียนให้มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณอภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแก้ปัญหา 6) พัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการสร้างนวัตกรรม 7) ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะการใช้เทคโนโลยีอย่างถูกต้อง และรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง 8) พัฒนาผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษาและตามเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนด 9) ส่งเสริมผู้เรียนให้มีสุขภาพร่างกายที่ดี และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่สถานศึกษากำหนด 10) ส่งเสริมให้มีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เข้มแข็งและเข้าถึง และ 11) จัดทำแผนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสู่ความเป็นเลิศ

2.3.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน มี 7 ประเด็น คือ 1) ส่งเสริมให้มีการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) ส่งเสริมให้มีหลักสูตรที่เน้นทักษะเฉพาะด้านหรือทักษะอาชีพที่สอดคล้องกับบริบทสถานศึกษา 3) สนับสนุนครูให้มีการจัดการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ/STEM Education และวิทยาการคำนวณ 4) ส่งเสริมให้มีการสร้างสื่อ/นวัตกรรมเทคโนโลยีและนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน 5) ส่งเสริมครูให้มี

การวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคลเพื่อนำข้อมูลไปจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน 6) ส่งเสริมการบริหารจัดการห้องเรียนที่มีคุณภาพและเอื้อต่อการเรียนรู้ 7) ส่งเสริมให้ครูมีการวัดและประเมินผลของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และนำผลมาพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

2.3.3 ด้านการบริหารจัดการ มี 10 ประเด็น คือ 1) สถานศึกษากำหนดนโยบายวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายที่ชัดเจนและสอดคล้องกัน 2) จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา 3) สนับสนุนให้สถานศึกษามีการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ 4) สนับสนุนให้มีกระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วม 5) ส่งเสริมให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในอย่างต่อเนื่อง 6) ส่งเสริมการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 7) ส่งเสริมให้มีการพัฒนาครูและบุคลากรทางวิชาชีพ 8) สนับสนุนการจัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ 9) ส่งเสริมให้มีการสร้างนวัตกรรม 10) สถานศึกษาได้รับการสนับสนุนและมีส่วนร่วมของชุมชนอย่างสม่ำเสมอ

2.3.4 ด้านบุคลากร มี 8 ประเด็น คือ 1) ผู้บริหารต้องเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงและเป็นผู้นำทางวิชาการ 2) ผู้บริหารต้องมีทักษะการบริหาร 3) ผู้บริหารต้องมีทักษะการใช้เทคโนโลยี/นวัตกรรม 4) สนับสนุนให้ครูและบุคลากรมีการพัฒนาตนเองทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่องและมีความเป็นมืออาชีพ 5) สนับสนุนให้มีระบบการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร 6) ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา 7) สนับสนุนความพร้อมในการใช้สื่อเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน 8) ส่งเสริมให้มีครูครบชั้นเรียนและครบวิชาเอก

2.4 กลยุทธ์การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ มี 4 ด้าน ได้แก่

2.4.1 ด้านคุณภาพผู้เรียน มี 3 ประเด็น คือ 1) สถานศึกษามีการประชุมวางแผน ชี้แจงแก่ครูและบุคลากร เพื่อการปฏิบัติที่เป็นไปตามแผนและต่อเนื่อง 2) มีการจัดโครงการและกิจกรรมที่สอดคล้องกับแผน 3) ดำเนินงานตามโครงการที่เกี่ยวข้องกับด้านคุณภาพผู้เรียน

2.4.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน มี 3 ประเด็น คือ 1) สถานศึกษามีการประชุม วางแผน ชี้แจงแก่ครูและบุคลากร เพื่อการปฏิบัติที่เป็นไปตามแผนและต่อเนื่อง 2) มีการจัดโครงการและกิจกรรมที่สอดคล้องกับแผน 3) ดำเนินงานตามโครงการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน

2.4.3 ด้านการบริหารจัดการ มี 3 ประเด็น คือ 1) สถานศึกษามีการประชุม วางแผน ชี้แจงแก่ครูและบุคลากร เพื่อการปฏิบัติที่เป็นไปตามแผนและต่อเนื่อง 2) มีการจัดโครงการและกิจกรรมที่สอดคล้องกับแผน 3) ดำเนินงานตามโครงการที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ

2.4.4 ด้านบุคลากร มี 3 ประเด็น คือ 1) สถานศึกษามีการประชุม วางแผน ชี้แจงแก่ครูและบุคลากร เพื่อการปฏิบัติที่เป็นไปตามแผนและต่อเนื่อง 2) มีการจัด

โครงการและกิจกรรมที่สอดคล้องกับแผน 3) ดำเนินงานตามโครงการที่เกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากร

2.5 กลยุทธ์ที่ 5 การควบคุมและประเมิน มี 4 ด้าน ได้แก่

2.5.1 ด้านคุณภาพผู้เรียน มี 4 ประเด็น คือ 1) ส่งเสริมให้สถานศึกษามีการนิเทศและติดตามผลการดำเนินงาน 2) สนับสนุนให้มีการนำผลการนิเทศติดตาม และผลการดำเนินงานมาปรับปรุงและพัฒนา 3) มีการติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง 4) ส่งเสริมให้จัดทำรายงานผลการดำเนินงานด้านคุณภาพผู้เรียน

2.5.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน มี 4 ประเด็น คือ 1) ส่งเสริมให้สถานศึกษามีการนิเทศและติดตามผลการดำเนินงาน 2) สนับสนุนให้มีการนำผลการนิเทศติดตาม และผลการดำเนินงานมาปรับปรุงและพัฒนา 3) มีการติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง 4) ส่งเสริมให้จัดทำรายงานผลการดำเนินงานด้านการจัดการเรียนการสอน

2.5.3 ด้านการบริหารจัดการ มี 4 ประเด็น คือ 1) ส่งเสริมให้สถานศึกษามีการนิเทศและติดตามผลการดำเนินงาน 2) สนับสนุนให้มีการนำผลการนิเทศติดตาม และผลการดำเนินงานมาปรับปรุงและพัฒนา 3) มีการติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง 4) ส่งเสริมให้จัดทำรายงานผลการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ

2.5.4 ด้านบุคลากร มี 4 ประเด็น คือ 1) ส่งเสริมให้สถานศึกษามีการนิเทศและติดตามผลการดำเนินงาน 2) สนับสนุนให้มีการนำผลการนิเทศติดตาม และผลการดำเนินงานมาปรับปรุงและพัฒนา 3) มีการติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง 4) ส่งเสริมให้จัดทำรายงานผลการดำเนินงานด้านบุคลากร

3. ผลการทดลองใช้และการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ในการนำกลยุทธ์การบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลระดับประถมศึกษาสู่ความเป็นเลิศ โดยภาพรวม พบว่า มีความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามรายด้าน ได้ดังนี้ กลยุทธ์ที่ 1 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$) กลยุทธ์ที่ 2 การกำหนดทิศทางขององค์กร อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.31$) กลยุทธ์ที่ 3 การกำหนดกลยุทธ์ด้านคุณภาพผู้เรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$) ด้านการจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.38$) ด้านการบริหารจัดการ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$) ด้านบุคลากรอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$) กลยุทธ์ที่ 4 การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.31$) และกลยุทธ์ที่ 5 การควบคุมและประเมิน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$)

อภิปรายผล

การวิจัย เรื่อง กลยุทธ์การบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลระดับประถมศึกษาสู่ความเป็นเลิศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา สามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้

1. สภาพการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลฯ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$) เมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.35$) รองลงมา ได้แก่ ด้านบุคลากร อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$) ด้านการจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$) และด้านคุณภาพผู้เรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.98$) ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้บริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ มีทักษะในการบริหาร และมีการกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์และพันธกิจที่ชัดเจน มีระบบบริหารจัดการคุณภาพ มีการดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้านตามหลักสูตรสถานศึกษาและทุกกลุ่มเป้าหมาย มีการพัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตรี ศรีไพรวรรณ ที่ศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมาตรฐานสากลระดับประถมศึกษา พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน (รัตรี ศรีไพรวรรณ, 2555)

2. กลยุทธ์การบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลฯ ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบหลัก ได้แก่

2.1 การบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลระดับประถมศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้ ด้านคุณภาพผู้เรียน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการบริหารจัดการ และด้านบุคลากร ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานทดสอบทางการศึกษา ซึ่งกำหนดมาตรฐาน 3 มาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐานที่ 1 คุณภาพผู้เรียน มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ และมาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (สำนักงานทดสอบทางการศึกษา, 2561) และสอดคล้องกับ สุณิสสา เศษชะพานิช ที่ได้สรุปองค์ประกอบการบริหารจัดการสู่ความเป็นเลิศทั้ง 8 ด้านดังนี้ 1) ภาวะผู้นำ 2) การวางแผนกลยุทธ์ 3) การให้ความสำคัญกับนักเรียนหรือลูกค้า 4) สารสนเทศและการวิเคราะห์ 5) การให้ความสำคัญกับบุคลากรและหน่วยงานย่อย 6) การบริหารกระบวนการ 7) ผลการดำเนินงาน และ 8) ประสิทธิภาพขององค์กร (สุณิสสา เศษชะพานิช, 2548) และสอดคล้องกับรูปแบบโรงเรียนเป็นเลิศประเทศสิงคโปร์ (Singapore: Ministry of Ministration) ที่มีองค์ประกอบดังนี้ 1) ด้านภาวะผู้นำ 2) ด้านการวางแผนกลยุทธ์ 3) ด้านการจัดการบุคลากร 4) ด้านทรัพยากร 5) ด้านเป้าหมายนักเรียน 6) ด้านการบริหารและผลการปฏิบัติงาน 7) ด้านผลลัพธ์ของบุคลากร 8) ด้านการมีส่วนร่วมของสังคมและ 9) ด้านผลการประเมินการปฏิบัติงาน (Ministry of Ministration, 2000)

2.2 กลยุทธ์การบริหารจัดการสู่ความเป็นเลิศ มีการขับเคลื่อนด้วยกลยุทธ์ 2 องค์ประกอบหลัก ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 การบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลระดับประถมศึกษาสู่ความเป็นเลิศ มี 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านคุณภาพผู้เรียน 2) ด้านการจัดการ

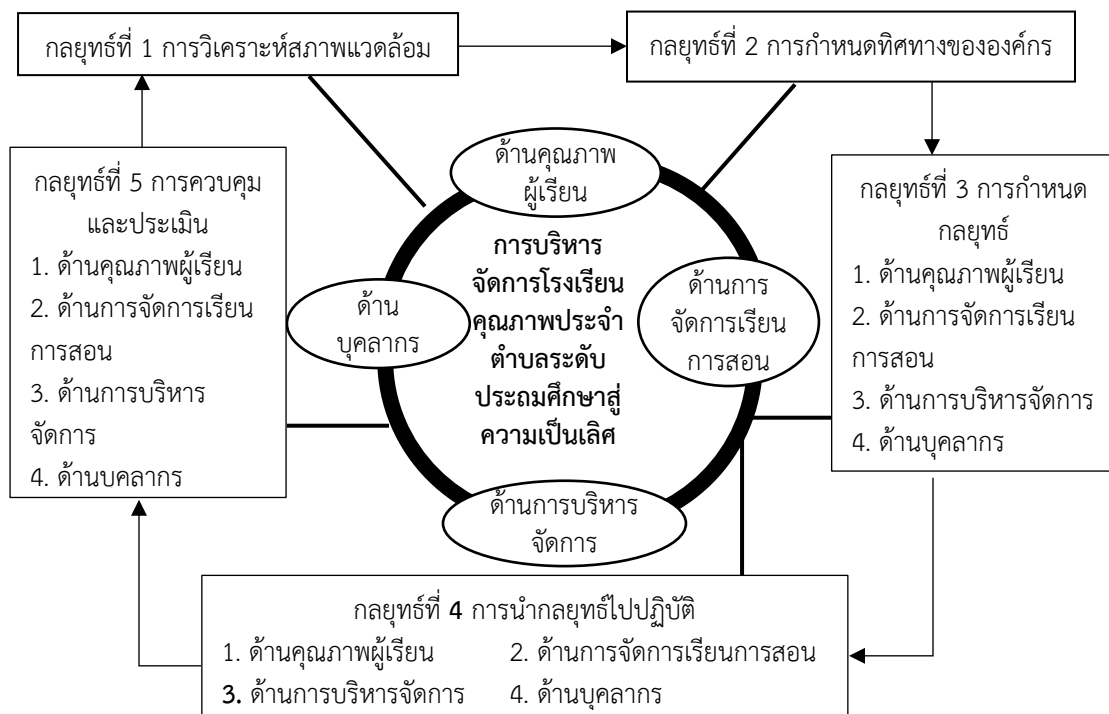
เรียนการสอน 3) ด้านการบริหารจัดการ และ 4) ด้านบุคลากร องค์ประกอบที่ 2 กลยุทธ์การบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลระดับประถมศึกษาสู่ความเป็นเลิศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ประกอบด้วย 1) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม 2) การกำหนดทิศทางองค์กร 3) การกำหนดกลยุทธ์ 4) การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ และ 5) การควบคุมและประเมิน สอดคล้องกับแนวคิดของ ถวิล มาตรการเยี่ยม ที่กล่าวว่า กระบวนการบริหารจัดการ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน โดยอยู่บนพื้นฐานการวางแผนกลยุทธ์และพัฒนากลยุทธ์การดำเนินงาน ประกอบด้วย 1) การวางแผนกลยุทธ์ 2) การจัดโครงสร้างและการจัดสรรทรัพยากร 3) การจัดบุคลากรและการอำนวยความสะดวก 4) การปฏิบัติตามแผน และ 5) การกำกับติดตามและประเมินผล จึงทำให้การบริหารจัดการประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ (ถวิล มาตรการเยี่ยม, 2554)

3. ผลการทดลองใช้และการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์กลยุทธ์การบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลระดับประถมศึกษาสู่ความเป็นเลิศ โดยภาพรวม พบว่า การบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลระดับประถมศึกษาสู่ความเป็นเลิศ อยู่ในระดับมาก และผลการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ใช้ ได้แก่ ผู้บริหาร ครู มีความเข้าใจทั้งกระบวนการ เนื้อหา และวิธีการบริหารและ พัฒนาสู่ความเป็นเลิศ องค์ประกอบทุกส่วนเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน ผู้บริหารมีการบริหารจัดการที่เป็นระบบและมีคุณภาพ มีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายที่ชัดเจน มีการบริหารแบบมีส่วนร่วม มีการประชุม วางแผนก่อนการดำเนินงาน จัดทำโครงการและกิจกรรมที่มีความสอดคล้องการวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายและกลยุทธ์ที่สถานศึกษากำหนด และมีการติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงานที่เป็นระบบและนำผลมาพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชโนทัย เจริญเนื่อง ที่ได้วิจัยเรื่อง กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า ผลการทดลองใช้กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อยู่ในระดับมาก และผลการประเมินกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก (ชโนทัย เจริญเนื่อง, 2563)

องค์ความรู้ใหม่

จากผลการวิจัยข้างต้นสามารถสรุปองค์ความรู้ใหม่ได้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กลยุทธ์การบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลระดับประถมศึกษาสู่ความเป็นเลิศ

สรุป/ข้อเสนอแนะ

1) สภาพและแนวทางการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลระดับประถมศึกษาสู่ความเป็นเลิศ โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ ด้านบุคลากร ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านคุณภาพผู้เรียน 2) กลยุทธ์การบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลระดับประถมศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบหลัก ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 การบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลระดับประถมศึกษาสู่ความเป็นเลิศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา มี 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านคุณภาพผู้เรียน 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านการบริหารจัดการ และ 4) ด้านบุคลากร องค์ประกอบที่ 2 กลยุทธ์การบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลระดับประถมศึกษาสู่ความเป็นเลิศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ประกอบด้วย

1) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม 2) การกำหนดทิศทางองค์กร 3) การกำหนดกลยุทธ์ 4) การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ และ 5) การควบคุมและประเมิน 3) จากการทดลองใช้และประเมินกลยุทธ์การบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลระดับประถมศึกษาสู่ความเป็นเลิศ มีความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ในการนำไปใช้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ข้อเสนอแนะการนำผลวิจัยไปใช้ 1) ผู้บริหารในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 ควรนำกลยุทธ์การบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลระดับประถมศึกษาสู่ความเป็นเลิศไปใช้เป็นแนวทางในพัฒนาการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่เพิ่มขึ้น 2) สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานควรสนับสนุนการนำกลยุทธ์การบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลระดับประถมศึกษาสู่ความเป็นเลิศไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ไม่ได้อยู่ในโครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล 3) สถานศึกษาควรสร้างเครือข่ายสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ เพื่อการพัฒนาไปในทิศทางเดียวกันและใช้ทรัพยากรร่วมกัน

เอกสารอ้างอิง

- ชโนทัย เจริญเนื่อง. (2563). กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา. ใน ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- ถวิล มาตรเลียม. (2554). การปฏิรูปการศึกษา โรงเรียนเป็นฐานการบริหารจัดการ. กรุงเทพมหานคร: เสมาธรรม.
- บุญชุม ศรีสะอาด. (2545). วิธีการทางสถิติสำหรับวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาสน์.
- ราตรี ศรีไพรวรรณ. (2555). การพัฒนากลยุทธ์การบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมาตรฐานสากลระดับประถมศึกษา. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานทดสอบทางการศึกษา. (2561). แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ศูนย์การศึกษาพิเศษ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. (2562). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562. พระนครศรีอยุธยา: สำนักงานฯ.

- สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา. (2562). ข้อมูลผู้บริหารสถานศึกษาและหัวหน้าฝ่ายวิชาการของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2. พระนครศรีอยุธยา: สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา.
- สุณิสา เศษชะพานิช. (2548). การศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร สถานศึกษาเอกชนเกี่ยวกับ ความเป็นเลิศด้านการศึกษา. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการ บริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological Testing* (3rd ed.). NY: Harper Collins Publishers.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30 (3), 607-610.
- Ministry of Ministration. (2000). *The School Excellence Model: A Guide* Singapore: The School Appraisal Branch, Schools Division. Singapore: Ministry of Ministration.